

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
ดำเนินการเสนอขอแก้ไข

รวบรวมโดยฝ่ายนิติการ กองกลาง
กรกฎาคม 2547

ลำดับที่	กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
1	อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติ ต่อสตรีในทุกรูปแบบ ประเทศไทยเป็นภาคีอนุสัญญานี้โดย ตั้งข้อสงวน 7 ข้อ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2528	กรม. มีมติให้ยกเลิกข้อสงวนตามลำดับ ดังนี้ อนุสัญญาข้อ 11 เรื่องสิทธิและโอกาส ที่จะได้รับการจ้างงานชนิดเดียวกัน อนุสัญญาข้อ 15 เรื่องการทำสัญญา อนุสัญญาข้อ 9 เรื่องการถือสัญชาติ ของบุตรที่เกิดจากหญิงไทย (เดิมหญิงไทยแต่งงานกับชายต่างชาติ ถ้า มีบุตร บุตรนั้นไม่สามารถถือสัญชาติไทย ของแม่ตามหลักสายโลหิตได้)	ยืนยันถึงสิทธิของสตรีที่จะไม่ถูกเลือก ปฏิบัติในการจ้างงาน เกิดความเสมอภาคของสตรีและบุรุษใน การทำสัญญา เกิดความเสมอภาคของสตรีและบุรุษใน การสืบสัญชาติให้แก่บุตรได้ตามหลักสา ยโลหิต	- มติ กรม. วันที่ 30 ตุลาคม 2533 ยกเลิกข้อสงวน - มติ กรม. วันที่ 30 ตุลาคม 2533 ยกเลิกข้อสงวน - มติ กรม. วันที่ 8 กันยายน 2535 ยกเลิกข้อสงวน - แก้ไข พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.2508 และยกเลิกประกาศของคณะ ปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 โดยออกเป็น พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 มีผลใช้บังคับ 26 กุมภาพันธ์ 2535

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
		<p>อนุสัญญาข้อ 7 เรื่องความเสมอภาคทางการเมืองและการรับตำแหน่งทางราชการ</p> <p>อนุสัญญาข้อ 10 เรื่อง ความเสมอภาคทางการศึกษา</p>	<p>เกิดความเสมอภาคกับบุรุษในการรับตำแหน่งราชการและปฏิบัติหน้าที่ราชการในทุก ๆ ระดับ</p> <p>ยืนยันสิทธิของสตรีที่จะไม่ถูกเลือกปฏิบัติในการศึกษา</p>	<p>- มติ ครม. วันที่ 28 พฤศจิกายน 2538 ยกเลิกข้อสงวน</p> <p>- มติ ครม. วันที่ 28 พฤศจิกายน 2538 ยกเลิกข้อสงวน</p> <p>- มติ ครม. วันที่ 26 พฤศจิกายน 2539 เห็นชอบให้ยกเลิกการจำกัดจำนวนหญิง-ชายในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ สังกัดหน่วยงานของรัฐ ตลอดจนสถาบันอาชีวศึกษา</p>

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
2	<p>กฎหมาย การแก้ไข พ.ร.บ.สัญชาติ พ.ศ.2508 และยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515</p>	<p>ออกเป็น พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 ผู้ที่มีบิดาหรือมารดาเป็นไทย สามารถถือสัญชาติไทยได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ความเสมอภาคกันระหว่างสตรีและบุรุษ เกี่ยวกับการสืบทอดสัญชาติให้แก่บุตรโดย หลักสายโลหิต - ทำให้สตรีไทยสามารถสืบทอดสัญชาติ ของตนให้แก่บุตรได้เช่นเดียวกับชายไทย 	<p>พ.ร.บ.สัญชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2535</p>
3	<p>การแก้ไข พ.ร.บ.ปรามการค้าประเวณี พ.ศ.2503</p>	<p>ออกเป็น พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณี พ.ศ.2539 โดยมี สาระสำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ลดโทษหญิงผู้ทำการค้าประเวณี - มีบทลงโทษผู้เที่ยวโสเภณีเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี - มีบทลงโทษบิดามารดา ผู้ปกครอง ที่รู้เห็นเป็นใจให้ผู้อยู่ในปกครองไป ค้าประเวณี - ให้การคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ 	<ul style="list-style-type: none"> - เยาวสตรีได้รับความคุ้มครองจากการ แสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ - สตรีที่ค้าประเวณีเป็นผู้ด้อยโอกาสที่ สังคมต้องให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ 	<p>พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปราม การค้าประเวณี พ.ศ.2539 บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 2539</p>

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
4	<p>การแก้ไข พ.ร.บ. ว่าด้วยความผิดว่าด้วยการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ.2471</p> <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายเดิมคุ้มครองเฉพาะหญิงและเด็กหญิง ส่วนเด็กชายไม่ได้รับความคุ้มครอง - กฎหมายเดิมจำกัดเฉพาะการนำหญิงหรือเด็กหญิงเข้ามาในประเทศ ไม่รวมถึงการส่งออกไปนอกประเทศ และการส่งจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง - กฎหมายเดิมจะเป็นความผิดต่อเมื่อผู้กระทำมีเจตนาพิเศษ เพื่อการรับจ้างให้เขาร่วมประเวณีเท่านั้น 	<p>ออกเป็น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 โดยมีสาระสำคัญ <ul style="list-style-type: none"> - ขยายขอบเขตให้ความคุ้มครองเด็กชายด้วย - ขยายขอบเขตของการกระทำความผิด นอกจากการสนองความใคร่ของผู้อื่นแล้วอาจจะเป็นเพื่อการอนาจารหรือเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบสำหรับตนหรือผู้อื่น - มีการลงโทษผู้ที่เตรียม และผู้ที่สมคบกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดในการค้าหญิงและเด็ก - กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการตรวจตราสอดส่องเพื่อช่วยเหลือหรือกักตัวหญิงหรือเด็กเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนของสตรีและเด็ก โดยการกำหนดมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก ทั้งได้กำหนดมาตรการในการช่วยเหลือคุ้มครองและเยียวยาหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรีและเด็ก มิให้ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ 	<ul style="list-style-type: none"> - พ.ร.บ.มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ.2540 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2540

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
		<p>- กำหนดมาตรการในการให้ความช่วยเหลือหญิงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ฯลฯ</p> <p>2. พ.ร.บ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2540 โดยมีสาระสำคัญคือ</p> <p>2.1 ขยายฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ ในมาตรา 282, 283, 284 ให้รวมถึงการกระทำความผิดต่อชายและเด็กชาย (เดิมเฉพาะหญิง เด็กหญิง)</p> <p>- ปรับลดค่าให้กว้างขึ้นจากสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นสนองความใคร่ของผู้อื่น</p> <p>2.2 เพิ่มความผิดต่อเสรีภาพ</p> <p>รับไว้ จำหน่ายเป็นธุระจัดหาล่อไปหรือพาไปบุคคลอายุเกิน 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี แม้ผู้นั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม เป็นความผิด (ม.312 ตร.)</p>	<p>- คู่ครอง ชาย หญิง รวมทั้งเด็กจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพ</p>	<p>กฎหมายมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 พฤศจิกายน 2540</p>

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
5	<p>การแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา</p> <p>การสอบปากคำเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ในฐานะเป็นผู้เสียหายหรือพยานในชั้นสอบสวนและการสืบพยานในชั้นศาล</p> <p>ปัจจุบันได้กำหนดวิธีปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ซึ่งไม่เหมาะสมอาจส่งผลให้การสอบสวนคลาดเคลื่อนและอาจส่งผลกระทบต่อจิตใจของเด็กเหล่านั้น</p>	<p>2.3 ความผิดตาม 2.1 (ม. 282,283) และตาม 2.2 กระทำนอกราชอาณาจักรสามารถเอาโทษได้</p> <p>ออกเป็น พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2542</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมถามปากคำเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ในการร้องทุกข์ การสอบสวน การไต่สวนมูลฟ้อง การพิจารณาคดี - กำหนดวิธีถามปากคำหรือการสืบพยานเด็กอายุไม่เกิน 18 ปี ในฐานะผู้เสียหาย พยาน หรือผู้ต้องหาไว้เป็นพิเศษแตกต่างจากการถามปากคำหรือการสอบสวนผู้ใหญ่ 	<p>เป็นการคุ้มครองเด็กที่เป็นเหยื่อของการกระทำผิดหรือต้องเป็นพยานในคดีความผิดอาญาในการให้ข้อเท็จจริงหรือให้ปากคำ</p>	<p>ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2542</p> <p>มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2543</p>

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
6	<p>การเสนอแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p> <p>การเรียกค่าทดแทน ฐานประพฤตินอกใจคู่หมั้นในมาตรา 1445 ซึ่งเดิมกำหนดให้เฉพาะชายคู่หมั้นเท่านั้น ที่สามารถเรียกค่าทดแทนจากชายอื่น ซึ่งได้ร่วมประเวณีกับหญิงคู่หมั้นโดยรู้หรือควรรู้ว่าหญิงได้หมั้นกับชายคู่หมั้นนั้นได้</p> <p>เหตุฟ้องหย่า ในมาตรา 1516 (1) ซึ่งได้บัญญัติเกี่ยวกับเหตุฟ้องหย่าไว้ว่า สามีอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยาหรือภริยามีชู้ อีกฝ่ายฟ้องหย่าได้</p>	<p>-ให้หญิงคู่หมั้นสามารถเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นซึ่งได้ร่วมประเวณีกับชายคู่หมั้นของตนได้ เช่นเดียวกับชาย</p> <p>ขอแก้ไขโดยใช้ข้อความใหม่ดังนี้ " สามีหรือภริยามีความสัมพันธ์ในทำนองชู้สาวกับผู้อื่นเป็นการประพฤตินอกใจคู่สมรส อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้"</p>	<p>หญิงมีสิทธิเท่าเทียมชายในการเรียกค่าทดแทนกรณีบุคคลอื่นมาร่วมประเวณีกับคู่หมั้นของตน</p> <p>เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างสามีภริยาในเหตุฟ้องหย่า</p>	<p>กรม. อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2539 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจร่างกฎหมายแล้ว และ กสส. เห็นชอบด้วยกับร่างของ สนง. คณะกรรมการกฤษฎีกา ขณะนี้รอเสนอพร้อมกับการแก้ไขเหตุฟ้องหย่า</p> <p>กรม. อนุมัติในหลักการเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2539 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าเป็นสมควรแก้ไข แต่ กสส. มีความเห็นยืนยันว่าควรแก้ไข คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่าไม่สมควรแก้ไข แต่ กสส. มีความเห็นยืนยันว่าควรแก้ไข สังคม เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2540 มีมติเห็นว่าในหลักการควรแก้ไข เหตุฟ้องหย่าเพื่อให้ชายและหญิง</p>

				มีสิทธิเท่าเทียมกันตามความเห็น ของ กสส. แต่คำว่า "ความสัมพันธ์ในทำนองคู่สาว"
--	--	--	--	--

-8-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
7	พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 9 ให้สิทธิหญิงซึ่งเป็นคนต่าง ด้าวและได้สมรสกับผู้สัญชาติไทย ถ้าประสงค์จะได้สัญชาติไทยให้ยื่นคำร้อง ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและวิธีการ ที่กำหนดในกฎ กระทรวง	กฎหมายให้สิทธิหญิงต่างด้าวที่สมรสกับ ชายไทยสามารถขอสัญชาติไทยได้โดย อาศัยเงื่อนไขจากการสมรส แต่ไม่ให้สิทธิ ชายต่างด้าวที่สมรสกับหญิงไทยขอ สัญชาติไทยโดยอาศัยเงื่อนไขจากการ สมรส ชายต่างด้าวอาจขอแปลงสัญชาติ	เพื่อคุ้มครองครอบครัวของหญิงไทยให้ มั่นคงยิ่งขึ้นเกิดความผูกพันและ ครอบครัวมีเสถียรภาพ เพราะการมี สัญชาติที่แตกต่างกันระหว่างภริยาและ สามีในครอบครัวเดียวกัน ทำให้สามีต่าง ด้าวไม่สามารถอยู่กับครอบครัวได้	เป็นถ้อยคำที่มีความหมายกว้าง อาจก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ได้ จึงให้ กสส. ไปพิจารณา ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา เพื่อแก้ไขมาตราดังกล่าว โดยการปรับปรุงถ้อยคำให้ชัดเจน รัดกุม เพื่อมิให้เกิดปัญหาในทาง ปฏิบัติ แต่ไม่ได้ขอยุติ ร่าง กฎหมายดังกล่าวจึงตกไป กรม. เห็นชอบในหลักการเมื่อ วันที่ 9 เมษายน 2539 แต่ กระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็น ผู้รักษาการตาม พ.ร.บ. สัญชาติฯ ไม่เห็นด้วยในการแก้ไขกฎหมาย ดังกล่าว กสส. จึงมีหนังสือถึง

	<p>การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ได้ สัญชาติไทยให้อยู่ในดุลพินิจของรัฐมนตรี</p> <p>หมายเหตุ สามีต่างด้าวอาจขอสัญชาติ ไทยได้ตามมาตรา 10 ซึ่งเงื่อนไขในการขอ</p>	<p>เป็นไทยได้ ซึ่งจะมีเงื่อนไขที่ยุ่งยาก ซับซ้อน จึงควรแก้ไขกฎหมายว่าถ้าการให้ สัญชาติโดยการสมรสก็ควรจะให้ทั้งหญิง และชายเหมือนกัน</p>	<p>ตลอดเวลาอันนำมาซึ่งการแตกแยกและ การหย่าร้างในที่สุด</p>	<p>กระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2542 ยืนยันหลักการเดิม และชี้แจงเหตุผลเพื่อประกอบการ พิจารณาแก้ไข พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. 2508</p>
--	---	--	--	---

-9-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
	<p>จะยุ่งยากกว่าในกรณีของภรรยาที่เป็น ต่างชาติ (ตามมาตรา 9) เช่น สามีต้องอยู่ ในไทยไม่น้อยกว่า 5 ปี</p>			<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ว่า พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 9 มีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 30 หรือไม่ เนื่องจากมี บทบัญญัติบางประการเป็นการ เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อ บุคคล เพราะเหตุแห่งความ แตกต่างในเรื่องเพศที่ก่อให้เกิด ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชาย หรือหญิง - ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ที่ 37/2546 เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2546 วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติ

				<p>สัญชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 9 สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแล้ว โดยการได้สัญชาติไทยของคน ต่างด้าวเป็นอำนาจอธิปไตยของ รัฐที่จะกำหนดให้สอดคล้อง โดย เป็นอำนาจของรัฐ และไม่ถือว่า ขัดต่อหลักความเสมอภาค และ ไม่มี</p>
--	--	--	--	--

-10-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
				<p>การเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด ทั้งมิได้ ขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศ อนุสัญญาระหว่างประเทศ จารีตประเพณีระหว่างประเทศ และกฎหมายทั่วไปอันเป็นที่ ยอมรับกันทั่วไป ในเรื่องสัญชาติ ตลอดจนบทบัญญัติมาตรา 9 เป็นสิทธิของหญิงต่างด้าวที่ สมรสกับชายที่มีสิทธิจะได้ สัญชาติไทย แต่อย่างไรก็ตาม</p>

				พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 ไม่ได้ตัดสิทธิขายต่างด้าวที่สมรสกับหญิงไทยที่ขอแปลงสัญชาติเป็นสัญชาติไทย โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในหมวด 1 การได้สัญชาติไทย มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 ซึ่งมีเงื่อนไขไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป และไม่ก่อให้เกิดปัญหาสถานะของบุคคล และการก่อตั้งครอบครัวของหญิงไทย
--	--	--	--	--

-11-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
				ที่สมรสกับชายต่างด้าว ดังนั้นพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 9 ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 30

8	<p>พ.ร.บ. ชื่อบุคคล พ.ศ. 2505</p> <p>มาตรา 12 กำหนดหญิงมีสามี ให้ใช้ชื่อสกุลของสามี</p> <p>มาตรา 13 หญิงหม้ายโดยการหย่า ให้กลับใช้ชื่อสกุลเดิมของตน</p> <p>มาตรา 14 หญิงหม้ายโดยความตายของสามี จะใช้ชื่อสกุลของสามี หรือใช้ชื่อสกุลเดิมของตนก็ได้</p>	<p>กฎหมายกำหนดให้หญิงมีสามีต้องใช้ชื่อสกุลของสามี เป็นหน้าที่ไม่ใช่สิทธิ ดังนั้นจึงควรแก้ไขกฎหมายให้สามีหรือภริยามีสิทธิจะเลือกใช้ชื่อสกุลเดิมของตน หรือใช้ชื่อสกุลของอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้</p>	<p>- ยืนยันหลักความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย</p>	<p>- เดิมคณะรัฐมนตรีสมัยนายชวน หลีกภัย ได้มีมติเห็นชอบร่าง พ.ร.บ. ชื่อบุคคล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ กสส. เสนอ เมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2542 และส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา แต่คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้วได้นำเสนอร่างที่ สส. 3 พรรค เสนอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบในวาระที่ 1 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2543 และตั้งคณะกรรมการวิสามัญ</p>
---	---	---	--	---

-12-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
				<p>พิจารณา</p> <p>- คณะกรรมาธิการวิสามัญได้เสนอแก้ไขร่าง พ.ร.บ. ชื่อบุคคล (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยมีสาระสำคัญว่า ให้ใช้ชื่อสกุลเดิม</p>

				<p>ของหญิงเป็นชื้อรอง และสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาเห็นชอบในวาระ 2 แล้ว แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลชุดใหม่ เป็นรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร กสส. จึงไม่ได้ยื่นร่างกฎหมายนี้ เพราะเห็นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการสำคัญที่ กสส. เคยเสนอไว้ ร่างกฎหมายนี้จึงตกไป</p> <p>- อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาได้ยื่นคำร้องลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2546 ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า มาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติชื้อบุคคล พ.ศ. 2505 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 30</p>
--	--	--	--	--

-13-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
				- ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

				<p>ที่ 21/2546 เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2546 ด้วยคะแนนเสียง 13 ต่อ 2 วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติ ชื้อบุคคล พ.ศ. 2505 มาตรา 12 ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 30 เป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 6</p>
--	--	--	--	--

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
9	<p>พ.ร.ฎ.ให้ใช้คำนำหน้านามสตรี พ.ศ.2460</p> <p>ผู้ที่ยังไม่มีสามีให้ใช้ "นางสาว"</p> <p>ผู้ที่มีสามีแล้วให้ใช้ "นาง"</p> <p>พ.ร.ฎ. ว่าด้วยคำนำนามเด็ก พ.ศ.2464</p> <p>เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ลงมา เด็กที่เป็นบุตรสามัญชน ให้ใช้คำว่า "เด็กชาย" หรือ "เด็กหญิง"</p> <p>ประกาศ พ.ร.บ.ให้ใช้คำนำหน้าชื่อชนต่างๆ สักราช 1223</p> <p>ชายสามัญทั้งปวงมีคำนำหน้าชื่ออยู่ 2 อย่างคือ "นาย" กับ "อ้าย" "อ้าย" หมายถึงเป็นนักโทษหรือเป็นทาสหรือเป็นเชลย</p>	<p>เห็นควรแก้ไขโดย</p> <p>ชายอายุเกิน 15 ปี ให้ใช้ "นาย" หญิงอายุเกิน 15 ปี ให้ใช้ "นางสาว"</p> <p>เนื่องจากคำนำหน้านามสตรีที่สมรสแล้วจะเป็นคำที่บ่งบอกถึงสถานภาพการสมรสของสตรีเท่านั้น แต่ชายที่สมรสแล้วไม่มีการบอกถึงสถานภาพการสมรส</p>	<p>ความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง โดย</p> <p>คำนำหน้านามทั้งชายและหญิงเป็นการบ่งบอกถึงเพศชายหรือหญิงเท่านั้น ไม่ต้องบ่งบอกถึงสถานภาพการสมรส</p>	<p>กสศ. มีมติให้ชะลอเรื่องนี้ไว้ก่อน</p>

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
10	<p>ประมวลกฎหมายอาญา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกระทำชำเรา หมายถึง การร่วมประเวณีระหว่างหญิงและชายเท่านั้น - ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา จะเกิดได้เฉพาะผู้เป็นหญิง ซึ่งไม่ใช่ภริยาเท่านั้น ถ้าชายทำกับชายหรือเด็กชายหรือกับภริยาของตนไม่ถือว่าเป็นความผิดฐานข่มขืนแต่อาจจะผิดในความผิดฐานอื่น เช่น อนาจาร - การมีวัตถุหรือสิ่งของสามกเป็นความผิด 	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มคำนิยามคำว่า "การกระทำชำเรา" ให้ครอบคลุมมากกว่าเดิม - แก้ไขให้ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา จะทำกับผู้อื่นซึ่งเป็นหญิงหรือชายก็ได้ - แก้ไขให้ผู้ที่มิวัตถุหรือสิ่งของสามกโดยใช้เด็กเป็นสื่ออยู่ในความครอบครองเป็นความผิด 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของสตรีที่เป็นภริยา ชายและเด็กชาย - ยืนยันถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ - เป็นการคุ้มครองเด็กมิให้ตกเป็นเหยื่อของการถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากร่างกายของเด็ก 	<p>กรม. อนุมัติหลักการ วันที่ 3 มิถุนายน 2540 อยู่ระหว่างการตรวจร่างของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมได้เสนอแก้ไขโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาทั้งฉบับ จึงทำให้การพิจารณาล่าช้า</p>

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
11	การเสนอแก้ไข พ.ร.บ. การจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. 2478	ขอให้มีการออกกฎหมายกระทรวงตามกฎหมาย โดยให้การจดทะเบียนสมรสจะต้องทำให้รัดกุมขึ้น โดยให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่ตรวจสอบก่อนการจดทะเบียนสมรส แสดงว่าชาย-หญิงมิได้เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่นอยู่หรือสามารถตรวจสอบ สถานภาพการสมรสได้จากระบบทะเบียนบุคคล	<ul style="list-style-type: none"> - ทำให้หญิงได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ สถานภาพการสมรสของชายที่ตนจะสมรสด้วย - ทำให้สถาบันครอบครัวมีเสถียรภาพมากขึ้น - ป้องกันการสมรสซ้อน 	<p>กรม. มีมติอนุมัติในหลักการ เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2539 และ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ส่งเรื่องให้กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบดำเนินการพิจารณา กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2541 ว่า กระทรวงมหาดไทยได้เตรียมการ เชื่อมโยงข้อมูล (ON-LINE) การจดทะเบียนสมรสไปยังสำนักทะเบียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้นายทะเบียนได้บันทึก ข้อมูลการสมรสและตรวจสอบ สถานะการสมรสก่อนการจดทะเบียนสมรสได้</p>

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
12	การเสนอร่าง พ.ร.บ. จัดความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.	เนื่องจากปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่มีความละเอียดอ่อน ซับซ้อนเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามุ่งบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมักจะขาดความยืดหยุ่น เนื่องจากมุ่งประสงค์ที่จะลงโทษการทำความผิดมากกว่าจะ แก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด หรือ ปกป้องคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ดังนั้น การมีกฎหมายจัดความรุนแรงในครอบครัวจึงจำเป็นและเหมาะสมกว่ากระบวนการทางอาญาปกติ เพราะสามารถกำหนดรูปแบบวิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะพิเศษกว่าการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป เพื่อคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วย	คุ้มครองเด็กและสตรีจากการใช้ความรุนแรงในครอบครัว และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม	คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายใน กสศ. โดยมีท่านเจริญ ภัคดีชานากุล เป็นประธาน ได้ยกร่างกฎหมายนี้ขึ้น และ กสศ. ได้มีมติเห็นชอบร่างดังกล่าว ในการประชุมครั้งที่ 3/2547 เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2547 ขณะนี้อยู่ระหว่างนำเสนอ คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงพิจารณา ก่อนดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

		ความรุนแรง ทั้งให้ผู้กระทำผิดมีโอกาส กลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้ง จะสามารถรักษาความสัมพันธ์ที่ดีใน ครอบครัวไว้ได้		
--	--	---	--	--

-18-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
13	ระเบียบ ระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2539	เดิมข้าราชการและลูกจ้างของส่วนราชการ มีสิทธิลาตลอดได้เพียง 60 วัน เท่านั้น ส่วนอีก 30 วัน ให้ใช้สิทธิในส่วนของกรม ลากิจส่วนตัว ส่วนลูกจ้างของส่วนราชการ ที่มีสิทธิลาตลอดได้ 60 วัน โดยได้รับ ค่าจ้างก็จะเฉพาะลูกจ้างประจำ ส่วน ลูกจ้างชั่วคราวไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้าง ต่อมา กสส. ได้เสนอให้ข้าราชการและ ลูกจ้างภาครัฐทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้าง ชั่วคราวมีสิทธิลาตลอดได้ 90 วัน โดยไม่ ต้องรวมอยู่กับวันลากิจและได้รับเงินเดือน	สิทธิจะได้รับการคุ้มครองสุขภาพเกี่ยวกับ การทำหน้าที่ด้านการมีบุตรสืบพันธุ์ และ การได้รับเงินเดือนเต็มในระหว่างลาตลอด	กรม. ได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2538 ให้มีการ แก้ไขปรับปรุงกฎหมายและ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขณะนี้ได้มีการประกาศ ใช้ระเบียบว่าด้วยการลาของ ข้าราชการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2539 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 4 พฤษภาคม 2539

--	--	--	--	--

-19-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานภาพที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
14	การเสนอกระทรวงมหาดไทยให้มีการแก้ไขประกาศกระทรวงมหาดไทยเรื่องการคุ้มครองแรงงานในประเด็นสิทธิลาคลอดของลูกจ้างหญิง	ลูกจ้างซึ่งเป็นหญิงมีครรภ์มีสิทธิลาคลอดก่อนและหลังคลอดครรภ์หนึ่งไม่เกิน 90 วัน ให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้าง ซึ่งลาคลอดเท่ากับค่าจ้างในวันทำงานตลอดระยะเวลาที่ลาคลอดแต่ไม่เกิน 45 วัน (สำหรับอีก 45 วัน สามารถรับเงินได้จากประกันสังคม)	สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองสุขภาพเกี่ยวกับการทำหน้าที่ด้านการมีบุตร สืบพันธุ์ และการได้รับค่าจ้างในระหว่างการลาคลอด	ประกาศกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 28 เมษายน 2536
15	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.2538 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร	เดิมทั้ง 2 ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดการใช้สิทธิขอรับเงินสวัสดิการในกรณีผู้มีสิทธิมีคู่สมรสเป็นข้าราชการหรือลูกจ้างประจำ หรือผู้รับบำนาญ เบี้ยหวัดให้บิดาของเด็กเป็นผู้มีสิทธิขอรับเงินสวัสดิการแต่เพียง	ส่งเสริมสถานภาพของสตรีให้เท่าเทียมกับชายในการใช้สิทธิขอรับเงินสวัสดิการของบุตร ซึ่งได้แก่ค่ารักษาพยาบาลและค่าการศึกษาของบุตร	ได้มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.2538 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2538 และระเบียบ

	พ.ศ.2538	ฝ่ายเดียว ปัจจุบัน กสศ. ได้เสนอให้คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้สิทธิขอรับเงินสวัสดิการได้		กระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร พ.ศ.2538 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2538
--	----------	---	--	---

-20-

ลำดับที่	กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ	สาระสำคัญ	สถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสตรี	การดำเนินการ
16	มติคณะรัฐมนตรี การพิจารณาปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับที่มีการห้ามสตรีดำรงตำแหน่งบางตำแหน่ง	คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2534 ให้กระทรวง ทบวง กรม รับไปพิจารณาทบทวนและปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับที่มีการห้ามสตรีดำรงตำแหน่งบางตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งที่เกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐก็ให้กระทรวง ทบวง กรม ดำเนินการแก้ไขให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งต่างๆ ได้	ส่งเสริมสถานภาพสตรีในการดำรงตำแหน่งทางราชการได้เท่าเทียมกับชาย	มติดังกล่าวมีผลทำให้กระทรวงมหาดไทยแก้ไขมาตรฐานกำหนดตำแหน่งเพื่อเปิดโอกาสให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งต่างๆ ได้ เช่น เจ้าพนักงานปกครอง (ปลัดอำเภอ) ผู้ว่าราชการจังหวัด กระทรวงการคลังได้แก้ไขมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

				สมุห้บัญชีอำเภอ 3 และนายตรวจ สรรพสามิต 1-5 และกระทรวง เกษตรและสหกรณ์แก้ไข มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ป่าไม้ 1
--	--	--	--	---

f: กม.ที่ดำเนินการdoc

d: รวิวรณ